

Biblická hodina – Reformácia Životopis Martina Luthera 7. časť

Život človeka je nepokojný od narodenia až po smrť. Keď si už povieme, že všetko je fajn, lebo sa jeden problém vyriešil, zrazu zistíme, že sa objavilo niečo iné, čo nás zamestnáva a vyčerpáva. Jednoducho: nedá sa žiť dokonalo pokojne. To isté zistil aj Martin Luther po tom, ako si vyriešil svoj vzťah s Pánom Bohom.

Zistil, že jedine v evanjeliu, nie v spovedi, hriešnici spoznávajú svoju hriešnosť. A jedine v evanjeliu, nie v skutkoch, nachádzajú liek pre svoj život. Človek sám od seba nie je schopný si svoju hriešnosť uvedomiť, ani si sám zabezpečiť večnosť. Preto je človek vždy hriešny, ale zároveň spravodlivý, a tak sme celý život iba kajúcnikmi. Koniec-koncov *zomierame v nespravodlivosti a spravodlivosť je nám len Bohom pripísaná, no my ju nevlastníme.* Vďaka tomuto poznaniu, aj svojim študentom odporúčal, aby sa nesnažili byť „príliš svätými“. Pretože aj viera môže byť sebecká, aj svätosť môže byť hriech. Všetko, k čomu nás Pán Boh vedie, je milosť, ktorá si dokáže poradiť s ľudským hriechom, teda dokáže spasit' človeka. Spása hriešnika sa začína vtedy, keď spoznáva svoj hriech. Luther zistil, že človek nemôže utiecť pred svojou prirodzenosťou, pred tým, kým skutočne je a čo robí. No Boh na nás hľadí svojimi očami – neprehliada našu hriešnosť, ale práve pre ňu na nás pozerá milosťou.

Toto poznanie ovplyvnilo tak jeho život v kláštore, ako aj v jeho učenie na univerzite. Stále zdôrazňoval, že ak sa stratia obavy a pocit hriešnosti, prichádza pýcha a to je tiež zlé. **Prílišná ľudská snaha stať sa svätým v sebe teda nesie nebezpečenstvo: opakovanie zlyhaní,** po ktorom prichádza zúfalstvo alebo pocit zdanlivého úspechu, ktorý prináša samospravodlivosť. Kategoricky teda odmietol, že by sa veriaci mohli stať lepšími v prítomnosti Boha, iba sa viac stávajú závislými na Božej milosti.

Jediné, čo pohne Bohom je Kristus. Ak si toto človek uvedomí, potom vie, že dobré skutky ho nerobia pred Bohom spravodlivým, ale že spravodlivý človek robí dobré skutky pred Bohom. Lutherove nové myšlienky však prišli do zvláštneho myslenia vtedajšej cirkvi aj učencov.

Jednou z možností ako získať spravodlivosť pred Bohom bolo získavanie odpustkov. Krst zmyl dedičný hriech, ale nie hriešnosť ako takú, preto museli kresťania dať všetko, aby boli zachránení. Preto sa snažili to vykonávať tak pomocou odpustkov, ako aj pomocou relikvií. Ako farár v miestnom zbore sa s tým stretával. Rím nebol jediným miestom, kde boli také služby dostupné.

Pápež totiž delegoval výsadu udeľovať odpustky na množstvo kostolov. Wittenbergský kostol mal právo udeliť úplné odpustenie hriechov. Pre verejnosť bol vybratý 1.11. sviatok všetkých svätých – v ten deň sa vystavovali ich relikvie. Fridrich Múdry, bol úprimne zbožným človekom a celý svoj život zasvätil túžbe urobiť z Wittenbergu nemecký Rím, miesto, kde sa uchovávajú relikvie, preto sa ich snažil zhromaždiť čo najviac (v roku 1509 mal 5005 položiek). Podľa výpočtov mohli skrátiť pobyt v očistci o 1443 rokov. **V roku 1520 obsahovala zbierka 19013 relikvií.** Tí, ktorí tieto relikvie v stanovený deň videli a prispeli určitou sumou, mohli od pápeža dostať odpustky na skrátenie pobytu v očistci pre seba či svojich príbuzných.

V roku 1516 sa Martin 3x kriticky vo svojich kázňach vyjadril ku odpustkom. V kázni v predvečer sviatku svätých pripomenul ľuďom, že „nikto si nemôže byť istý, či je odpustenie úplné, pretože sa toto dáva iba tým, ktorí prejavia dostatočnú ľútosť a kto si môže byť istý, že jeho ľútosť bola dostatočná?“. Je trúfale tvrdiť, že pápež môže vyslobodiť duše z očistca a je nekresťanské, ak to neurobí so všetkými. Ak by mal pápež takú moc, potom môže viac pomôcť mŕtvym ako živým.

Fridrich s touto kázňou nebol veľmi spokojný. Veď financie z odpustkov pomáhali k výstavbe či udržiavaniu kostolov, napr. on pomocou nich financoval most. Spočiatku však odpustky podliehali prísnyim pravidlám a svedomití kňazi sa snažili v ľuďoch vyvolať pocit hriechnosti a podnecovali ich, aby si odpustky kupovali iba vtedy, keď ich niečo naozaj trápi. Cirkev však neskôr začala pri manipulácii s ľuďmi používať: pokánie, spoveď a príspevok. Lístok s odpustkami dostal kajúcnik až po tom, ako vhodil peniaze do pokladničky.

Ak boli odpustky také dôležité pre financovanie kostolov a univerzít, Luther priamo útočil na financie týchto inštitúcií. Nerobil to kvôli ničomu inému iba pre svoj sľub, že sa bude pridŕžať pravdy a napravovať poblúdených. Ako kňaz to mal za svoju úlohu.

V roku 1517 sa rod Hohenzollernovcov snažil ovládnuť cirkevný i spoločenský život v Nemecku. Preto sa snažili v rodine „zoskupit“ viac cirkevných hodnostárov, pretože oni spravovali ohromné príjmy v cirkvi a niektorí, ktorí boli aj kniežatami, aj v meste. Albrecht Brandenburský mal napr. dve biskupstvá, pričom sa snažil získať ďalšie. Vedel, že za to bude musieť dobre zaplatiť pápežovi. Bol presvedčený, že pápež peniaze potrebuje, takže iste zaberú ako úplatok. Pápežom bol vtedy Lev X. z rodu Medičiovcov, bol veľmi lenivý a pohodlný. Mal rád zábavu, karnevaly, hazardné hry, poľovačky a vojny, na toto všetko utrácal množstvo peňazí. Neznášal

úradovanie, ktoré mu kazilo zábavu. Nosil vysoké lovecké čižmy, ktoré ľuďom bránili pobožkať mu prsty na nohách. Bol taký rozhadzovačný, že premrhal peniaze svojho predchodcu, svoje vlastné, aj svojho nástupcu. Takže peniaze sa mu zišli. K tomu mal pred sebou nedokončenú úlohu: stavbu katedrály sv. Petra.

Albrecht s pápežom rokovali prostredníctvom bankárov **Fuggerovcov**, ktorí mali v rukách všetky finančné záležitosti pápeža v Nemecku. Ak nebolo dostatok financií, požičiavali si, kde prišlo. Odpustky sa potom vydávali na splatenie týchto dlhov. Pápež od Albrechta chcel 12000 za 12 apoštolov, on ponúkol 7000 za 7 smrteľných hriechov. Nakoniec sa dohodli na 10000 asi kvôli Desatoru. Peniaze musel dostať pápež hneď a tak si ich Albrecht požičal od Fuggerovcov. **Pápež potom udelil Albrechtovi na 8 rokov výsadu udeľovať odpustky na svojich územiach. Polovica išla pápežovi na chrám sv. Petra a polovica ako splátka do banky.**

V Martinovej farnosti sa tieto odpustky nepredávali, pretože Fridrich Múdry na to nedal povolenie, pretože nechcel, aby sa to miešalo s odpustkami na Wittenberg. Hoci sa priamo v meste pápežské odpustky nepredávali, Martinovi farníci mali blízko územi, kde tomu tak bolo. **Motivácia kupovať odpustky znela:** je to na dobrú vec, aby bolo miesto odpočinku Petra a Pavla dôstojné, aby ostatky svätcov neboli vystavené poveternostným podmienkam. Kto si tieto odpustky kúpi, bude zbavený bolesti očistca a bude v stave nevinnosti, nemusí sa kajať ani sponedať zo svojich hriechov.

Na miestach predaja bol postavený Kristov kríž a pápežský erb a príspevky boli rozdelené podľa postavenia. Králi, biskupi a kniežatá 25 zlatých florénov, opáti, grófi, baróni a vysoká šľachta 20 florénov a ostatní duchovní a nižšia šľachta 6. Mešťania a kupci 3 a pre chudobných 1 florén. „Pretože nám spása duši leží na srdci rovnako ako stavba tejto budovy, nikto neodíde naprázdno. Aj ten najchudobnejší môže prispieť modlitbami a pôstom, pretože kráľovstvo Božie patrí aj bohatým, aj chudobným“.

Verejné vyhlásenie a predávanie odpustkov zverili dominikánovi Jánovi Tetzelovi, o jeho práci a o Lutherovej reakcii na jeho činnosť si povieme nabadúce.

ES 246, 436